A8. 1828. Nº. 102.

# LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 25 AUGUSTUS.

## NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, — gezien hebbende eene aanschrijving van Zijne Excellentie den Heer Staatsraad, Gouverneur van Zuid-Holland, van den 12 Augustus jl. (*Provinciaal blad* No. 99.) alsmede de nominative staat der zich in de Provincie Zuid-Holland bevindende Verlofgangers, welke krachtens Zijner Majesteits besluit, van den 21 Julij dezes jaars, Nº. 19, worden vrijgesteld van de bijwoning der Exercitien, gedurende de maand September 1828, — verwittigen bij dezen de zich binnen deze Stad bevindende Verlofgangers, dat van gemelde najaars-Exercitie zijn vrijgesteld;

En wel van de 9. Afdeeling Infanterie:

*Mulder.* (*Willem*) *Vermey.* (*Wilhelmus*) *Opstal.* (*Pieter*) *Schouten.* (*Wilhelmus*) *Vink.* (*Isaac de*) *Crispyn.* (*Andries*) *Werter.* (*Theodorus*) *Schouten.* (*Christiaan*) *Wagemaker.* (*Frans*) *Recourt.* (*Johannes Christoffel*) *Stikkelorum.* (*Noach*) *Blyleven.* (*Hendrik*) *Gordyn.* (*Nicolaas*) *Sertier.* (*Hendrik*) *Feyn.* (*Isaac van der*) *Pinkestein.* (*Cornelis Paulus*) *Koperen.* (*Abraham van*) *Leeuwen.* (*Christiaan Franciscus van*) *Hoogeveen.* (*Cornelis*) *Roest.* (*Mozes Gabriel*) *Sertier.* (*Jacobus*) *Leupen.* (*Willem*) *Heus.* (*Johannes*) *Verhoog.* (*Abram*) *Soete.* (*Johannes*) *Ark.* (*Boudewyn Cornelis van*) *Overdyk.* (*Johannes*) *Meeuw.* (*Johannes Jacobus*) *Kuilers.* (*Petrus*)

Van de 5. Afdeeling Infanterie.

*Sy.* (*Johannes Theodorus*) *Bomlie.* (*Abram*) *Reyden.* (*Dirk van der*) *Marks.* (*Johannes*) *Es.* (*Johannes van*) *Duiters.* (*Hendrik*) *Mattaar.* (*Theodorus Franciscus*) *Tegelaar.* (*Cornelis*) *Worster.* (*Willem Fredrik*) *Fokkel.* (*Nicolaus*) *Kasteele.* (*Jan de*) *Reyke.* (*Samuel*) *Boer.* (*Johannes de*) *Verstraten.* (*Adrianus*)

En van het 4. Bataillon Veld-artillerie:

*Hubert Gal.* (*Arij van der*)

En welke bij dezen worden opgeroepen, om te compareren op Maandag den 25. Augustus aanstaande, 's morgens van 10 tot 12 uren in de Burger Hoofdwacht, voorzien van de reçus hunner ingeleverde Verlofpassen, ten einde, ingevolge gemelde aanschrijving, op dezelve reçus worde aangeteekend: dat zijlieden zijn vrijgesteld van de najaars-Exercitien.

Wordende mede, krachtens Zijner Majesteits besluit, namens Mijnheer den Gouverneur van Zuid-Holland, bij dezen opgeroepen alle de Verlofgangers, die zich in deze Stad bevinden, *en wier namen hier boven niet staan uitgedrukt*, om te compareren den zelven dage, 's namiddags van 4 tot 7 uren, in de Burger Hoofdwacht bovengemeld, met de reçus van hunne ingeleverde Verlofpassen, ten einde dezelve daar tegen weder in te wisselen en bekend te worden gemaakt met den dag van het naar de Hoofdplaats der Provincie, om zich bij hunne Korpsen te vervoegen.

Vermanende de belanghebbende om aan deze oproeping stiptelijk te voldoen, met waarschuwing, dat de misdagten zullen worden gesteld ter dispositie van het Departement van Oorlog, ingevolge art. 168 der Wet op de Nationale Militie, van den 8en Januarij 1817.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeesteren en Wethouders der Stad Leyden, op heden den 20. Augustus 1828.

Jan G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

P. A. DU PUL.

## OOSTENRYK.

TRIEST den 9 Augustus. Volgens berigt van eenige zeeheden, zou *Ibrahim*-Pacha de vergunning van zijn Vader ontvangen hebben om Morea te ontruimen, en terzelver tijd berigt, dat de noodige vervoer-schepen aldaar om hem en zijne troepen van Alexandrie vertrokken waren. Men gelooft dus, dat wanneer de Fransche expeditie in Morea zal aankomen, *Ibrahim*-Pacha er niet meer zijn zal.

Bijzondere brieven uit Syra van den 8 Julij, melden, dat, ten gevolgen eener overeenkomst met *Ibrahim*-Pacha, de vesting Modon, na den aftogt der Albanezen, door de Engelsche troepen bezet was.

## PORTUGAL.

LISSABON den 6 Augustus. Een koopvaardij-schip, den 1 Junij uit Rio Janeiro vertrokken, en gisteren onze haven binnengeloopen, heeft brieven overgebragt, volgens welke aldaar alles tot het vertrek der Koningin Dona *Maria II* gereed was. H. M. H. zou aan boord gaan van het linie-schip *Pedro I*, en door twee oorlogsfregatten begeleid worden. Het algemeen aangenomen gerucht in Rio Janeiro was, dat de jonge Koningin niet in Portugal zoo aanlanden, maar in eene haven van Italië, waarna het linie-schip en de fregatten naar de kusten van Portugal zouden terugkeeren, om aldaar te blijven kruisen.

Ofschoon de Gouverneur van het eiland Cap-Verd een verklaard voorstander van den voormaligen Prins-Regent Dom *Miguel* was, hebben nogtans het garnizoen en de inwoners zich voor de regten van den Koning Dom *Pedro* verklaard. De Gouverneur is vastgezet en de oudste officier in rang in deszelfs plaats aangesteld.

— Gisteren heeft de gewezen Prins-Regent de schepen tot de uitrusting naar Medeira bestemd, in oogenschouw genomen, en is bij die gelegenheid, de Fransche en Engelsche oorlogschepen, die in onze haven zijn, tweemaal, naar het schijnt onbespeurd, voorbij gevaren, immers er zijn geene salutschoten gedaan.

— Morgen ten 11 ure moeten alle de rijke kapitalisten bij den Minister van Financien komen, die volstrekt geld wil hebben. Velen hebben zich verborgen, anderen houden zich ziek.

— Er is oneenigheid tusschen den Infant en de Koningin Moeder ontstaan. Eerstgemelde heeft ronduit verklaard, dat hij zelf wilde heerschen, en zich niet langer gelijk een kind laten leiden. Hij heeft zelfs aan H. M. onderscheidene gunsten geweigerd, welke zij voor den Markies *de Chaves* en zijne Officieren vroeg.

## DUITSCHLAND.

BERLYN den 18 Augustus. Ons Dagblad bevat de navolgende *officiele berigten uit het Russisch leger:*

„ Het hoofdkwartier van den Keizer en van het 2de legerkorps bevond zich den 27 Julij in het kamp nabij het dorp Butaktyk, niet ver van Schumla. Denzelfden dag werd het overgebragt op de hoogten, welke de voorposten van het 7de korps, na het gevecht van den 20sten, bezet hadden. Men zet ijverig de belegerings-werken voort; zij komen met elken dag de vesting nader, en zijn reeds tot den afstand van een kanonschot gevorderd, zonder dat de vijand eenigen weerstand heeft geboden, of eenige hindernis in den weg gelegd.

„ Zoo even ontvangen wij van den Luitenant-Generaal *Uszakow* de tijding, dat de vijand, in den morgen van den 20sten, met eene groote overmagt, den regtervleugel van ons belegerings-korps voor Varna heeft aangevallen, terwijl al het geschut der vesting begon los te branden, hetgeen tot 's namiddags ten vier ure voortduurde. De wakkere tegenstand van ons infanterie-regement *Nizowski*, en de behendige manoeuvres van onze artillerie, dwongen den vijand om in de grootste wanorde weder binnen de vesting te trekken. Daar hij nogtans eene voordeelige stelling tegen over den Luitenant-Generaal *Uszakow* genomen had, wilde deze zijn korps aan geen gevaar bloot stellen, maar trok achter het dorp Drewent terug, een einde zich met de eerste brigade der 10de afdeeling infanterie, onder bevel van den Adjudant-Generaal *Benkendorf*, te vereenigen, daar die brigade op marsch is om het belegerings-korps voor Varna te versterken.

Volgens het berigt van den Admiraal *Greigh*, is zijn eskader, aan welks boord zich de 7de afdeeling infanterie bevinde, die voor Anapa geweest is, op de hoogte van Mangalia gekomen, koers houdende naar Varna. De Generaal der infanterie *Roth*, het 6de korps infanterie kommanderende, is den 21 Julij voor Silistria gekomen. Zes versters van die plaats parmoette het een korps kavalerie van 4000 man, die telkens door versche troepen uit de vesting vervangen werden.

De vijand verdedigde inderdaad de hoogten en tuinen, die de vesting omgeven, hardnekkig, dan nog moest hij voor de dapperheid onzer troepen wijken, en zelfs met een vrij sterk verlies; daar hij meer dan 200 dooden op het slagveld gelaten heeft. Ongeacht den wederstand van den vijand hebben onze troepen, den 21sten de vesting ingesloten.

*Uit het kamp bij Schumla, den 29 Julij.*

„ Gisteren, 's namiddags ten 5 ure, zijn twee brigaden van het 3de korps, hetwelk onder bevel van den infanterie-Generaal *Rudzewicz* voor Schumla staat, voorwaarts naar den regtervleugel gerukt, om de geboiseerde hoogten, die zich op den weg van Silistria bevinden, te bezetten. Deze beweging werd snel en gelukkig volbragt onder de bescherming der 3de batterij veld-artillerie, en door de divisie jagers te paard ondersteund. Eene brigade infanterie maakte de reserve uit. Gedurende deze beweging poogde eene massa vijandelijke kavalerie, door eene verschansing voor Schumla opgerigt, en eenige tegen ons aangevoerde stukken veld-artillerie ondersteund, ons uit onze voordeelige stelling te verdrijven. Nauwlijks was echter die vijandelijke artillerie verschenen, of zij werd ten geschoten. De Turksche ruiterij omringde het punt van onzen regtervleugel en viel hevig op de karrées van het 15de en 16de regement jagers, welke hetzelve uitmaakte, en ter zelver tijd aan de andere zijde, op ons geschut, aan. Hare pogingen waren vruchteloos. Een welgesteld schroot- en musketten-vuur wierp den vijand van alle kanten over hoop, en bragt hem 400 dooden toe. Bij deze gelegenheid heeft de Keizer den Adjudant-Generaal *Kisielew*, Chef van het groot hoofdkwartier van het 2de legerkorps, eenen degen met brillanten omzet, vereerd, en den Kwartiermeester-Generaal gedecoreerd met het groot lint der St. Anna's Orde.

„ Wij hebben van daag de hoogte, welke wij gisteren bezet hebben, versterkt, ongeacht het vuur der vijandelijke redouten en verschansingen en de herhaalde aanvallen zijner scherpschutters.

„ De Generaal *Girow*, die zich met een smaldeel ko-

(*Het vervolg op den kant van deze blaan.*)

de overwelding van den voormaligen Prins Regent Dom *Miguel*.

Den 24 Mei laatstleden," zeggen zij daarbij, hoofdzakelijk, „ hadden zij een formeel protest aan de Portugeesche natie gericht, tegen:

1°., alle overweldiging der erfelijke regten van Zijne Keizerlijke Majesteit en zijne doorluchtige Dochter;

2°., de afschaffing der instellingen, door den Monarch uit vrijen wil gegeven en wettiglijk in Portugal in stand gebragt;

3°., tegen de onwettige en listige zamenroeping der oude Staten van dat Koningrijk, die uit kracht eener zeer lange verjaring en der gezegde instellingen hadden opgehouden te bestaan.

(*Het vervolg op de volgende blada.*)

## GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 20 Augustus. Hoezeer het, volgens de brieven uit Lissabon en Oporto, op het oogenblik rustig is, staat de handel stil, en ziet men meer bijzonder te Oporto de toekomst met angst te gemoet. Daar toch de buitengewoon benoemde regtbank hare zitting stond te openen en deze zich gisterkt vond door de gedane verklaring van het Engelsch Ministerie, welke de Portugeesche dagbladen zorgvuldig verspreid hebben, dat hetzelve zich niet zoude kunnen inlaten met lieden, die zich met woorden of daden tegen het thans bestaande bestuur mogten verzet hebben. Verscheidene Engelschen hadden daarop Portugal verlaten, en de voornaamste kooplieden van Oporto zaten gevangen of waren gevlugt. De Engelschen in Portugal beklagen zich ten hoogste over het besluit van het Ministerie, om de Engelsche zeemagt op de Tag en de Douro terug te onbieden: zij is reeds in onze havens binnengeloopen. Eene Portugeesche polakker heeft 160 Portugezen, die naar Spanje gevlugt waren, te Plymouth aangebragt.

Intusschen heeft het eiland Terceira, waar het vijfde bataillon Portugeesche jagers in bezetting ligt, zich, even als Madeira voor Dona *Pedro* en Hoogstdeszelfs dochter de Koningin Dona *Maria da Gloria* verklaard, en hebben 's Keizers Ministers bij de Hoven van Weenen en Londen, de Markies *de Rezende* en de Graaf *van Itabajana*, den 8 dezer, op het plegtigst voor den oppersten Bestuurder der Rijken en de regtvaardigheid der Souvereinen van Europa geprotesteerd tegen

„ Des ongeacht, zich in hunne verwachting te leur gesteld ziende, vonden zij zich in de onaangename noodzakelijkheid voor de oogen der natien der beide groote werelddeelen, de onbestaanbaarheid der betoogredenen te wederleggen, welke die zoogenaamde Staaten hadden aangevoerd tegen de onbetwistbare en erkende regten van hunnen doorluchtigen Meester, den Keizer van Brazilie en Kroonprins van Portugal, tot de kroon van Portugal, op het oogenblik van het afsterven des Konings zijnen vader.

„ Zij wisten, en alle de Publicisten leerden het, dat, bij het uitsterven der regte en wettige linie eener regerende dynastie, en wanneer er zich uit de zij-linie verscheidene leden van het Koninglijk geslacht voordeden, die aanspraak op de opvolging tot de kroon maakten, en wier persoonlijke regten twijfelachtig waren, de hoogere autoriteiten van den Staat, dit gewigtig Nationaal vraagstuk beslissen moesten, en de geschiedenis van Portugal zelve leverde er twee dergelijke voorbeelden van op: het eene bij het afsterven van den Koning Don *Ferdinand*, en het andere, op het oogenblik dat de Portugeesche Natie, het onlijdelijk juk van Spanje afschuddende, de kroon in het doorluchtig huis van Bragance bragt.

„ Maar, daar eene zoodanige vraag niet konde ontstaan, wanneer de opvolging der kroon door het regt van eerstgeboorte plaats heeft, (en zoodanig was het geval betrekkelijk Zijne Maj. den Keizer van Brazilie, oudste zoon van Zijne Maj. den Koning *Juan VI*, die, buitendien, plegtig en door zijnen eigenen vader, en door alle de Mogendheden van Europa, als Kroonprins van Portugal erkend was, voor en na de verdeeling, welke door een plegtig tractaat van de Portugeesche kroon, tusschen gezegde Hunne Majesteiten geschiedde) konden de erfelijke regten van hunnen doorluchtigen meester niet in twijfel getrokken worden, ter gelegenheid van het afsterven van den Koning zijnen vader; en zij werden het ook niet.

„ Vóór dat men zelfs te Rio-Janeiro de droevige tijding van het openvallen dier kostbare opvolging vernam, was Z. K. M. als Koning in Portugal uitgeroepen geworden, en onmiddelijk, in die hoedanigheid, door alle de Souvereinen en Gouvernementen van Europa erkend.

„ Deze uitroeping en deze gelijktijdig uit eigene beweging plegtige erkentenis, leverde eenen zoo onverbrekelijken en zoo plegtigen titel op de wettigheid der erfelijke regten van Zijne Maj. den Keizer van Brazilie tot de kroon van Portugal, dat zij zich zouden kunnen bepalen met denzelven de overweldigende factie, die het eenstemmig gevoelen der Mogendheden van Europa en de meerderheid der Portugeesche Natie durfde trotseren, tegen te werpen.

„ Zij wilden zich echter daartoe niet bepalen; zij zouden meer doen: zij zouden de twee sloitredenen bestrijden, waarvan men zich bedient had om zulke onbetwistbare regten aan te vallen.

„ Men vooronderstelde, 1°. uit eene wet (hier was vooraf de tekst van het wetboek der Cortes van Lamego woordelijk ingevoegd), welker aanwezen overigens zeer twijfelachtig was, maar welke zij zeer gaarne toelieten; men beweerde uit die wet, dat Z. M. door zijne komst tot den troon van Brazilie, zijne hoedanigheid van Portugeesch Prins had verloren, en daardoor onbekwaam geworden was, om na den dood van zijnen vader, in de kroon van Portugal op te volgen.

„ De valsche toepassing dier wet was middagklaar. Dezelve verbood aan de Koninginnen van Portugal eenen van geboorte vreemden Prins te huwen, maar zij belette de Portugeesche Prinsen niet, de kroon van eenen anderen staat te verkrijgen, of al die van Portugal op te volgen na eene andere Souvereiniteit verkregen te hebben; en de geschiedenis zelve van Portugal leverde er het bewijs van op. De Koning Don *Alphonse III*, die een Portugeesch Prins was en het Graafschap Boulogne bezat, was zijnen broeder, den Koning *Sanche II*, opgevolgd en altoos de Souvereiniteit van Boulogne blijven behouden. De Koning *Alphonse V* voerde, benevens de kroon van Portugal, die van Kastilien en van Léon. En de Koning Don *Emanuel* had de kroonen van Portugal, van Kastilien, van Léon en van Arragon, op zijn hoofd vereenigd gehad.

„ En had nu die wet voormaals den Graaf van Boulogne Don *Alphonse*, van de opvolging in de kroon van Portugal niet uitgesloten, zoo konde zij even weinig Z. M. den Keizer van Brazilie en Kroonprins van Portugal, van die zelfde opvolging uitsluiten.

„ Men had, 2°. eene latere wet aangehaald, welke den 12 September 1642, door Koning *Juan IV*, op verzoek der drie standen gemaakt was, en waarbij die van Lamego werd bekrachtigd. Die wet bepaalde:

„ Dat de opvolger der kroon een in Portugal geboren Prins zijn moest, en dat geen Prins van vreemde geboorte, hoe na verwant hij ook aan den Koning zijn mogt, hem immer zoude kunnen opvolgen."

„ Daar nu deze uitsluiting, eenigzins de Prinsen betrof, die in een vreemd land geboren waren, was het klaar, dat zij op Z. K. M., die in Portugal geboren werd, niet kon toepasselijk zijn. En, daar boven dien geene dier twee wetten voorzien had in het geval dat de kroon der Portugeesche Monarchie door een plegtig verdrag, tusschen den Koning en zijnen wettigen erfgenaam en opvolger werd verdeeld, (hetwelk voor het eerst in Portugal tusschen Z. M. den Koning *Juan VI*. en zijnen oudsten zoon Don *Pedro* geschiedde) zouden die wetten, men herhaalde het, op het tegenwoordig geval niet kunnen worden toegepast.

„ Bij het bekrachtigen van het tractaat van den 29 Augustus 1825, waar door die verdeeling der kroon geschiedde, had Z. M. de Koning *Juan VI*, den 15 November 1825 eene wet en eeuwig edikt afgekondigd, waarbij hij zijnen oudsten zoon, den Keizer van Brazilie, als Kroonprins van Portugal erkent, en alle wetten, reglementen en besluiten der Cortes, die met de beschikking dier wet strijden mogten, nadrukkelijk worden herroepen.

„ Door een onvoorzien en nieuw geval moest men noodwendig eene nieuwe wet maken.

„ En daar het gezag van Z. M. den Koning *Juan VI*. zoo volledig was en onbepaald, als dat van zijne doorluchtigen voorganger den Koning *Juan IV*. was de wet van den 15 November 1825 (afgekondigd ten gevolge van een tractaat, hetwelk eene heilige en onschendbare overeenkomst, en eene wet onder alle de beschaafde natien van het uiterste gezag daarstelde) voor Brazilie en Portugal eene grondwet geworden, en de eenige, welke, zoo als zij gedaan heeft, de opvolging der kroon van Portugal, op het oogenblik, dat de troon ledig viel, regelen moest."

„ Er bleef dus den Ondergeteekenden niets meerder over dan de smertelijke en vereerende pligt, om te protesteren zoo als zij voor het oog van het heelal, luid protesteerden tegen de overweldiging van den kroon van Portugal, welke men aan Z. M. den Keizer van Brazilie en wettigen Koning van het gezegde Koningrijk, mitsgaders aan zijne geliefde Dochter Dona *Maria da Gloria* gedaan had; en verklaarden dit te doen voor den troon der Almagt van den Opperbestuurder der Rijken en de regtvaardigheid van alle de Souvereinen van Europa."

— Men is hier voornamelijk verontwaardigd over de wijze waarop men te Lissabon omtrent twee onzer landgenooten de Heeren *John Doyle* en *Young* te werk gaat. Te midden hunner beroepsbezigheden zijn zij in het begin van den opstand der voorstanders van Don *Pedro* te Leiria gevangen genomen, naar Lissabon gevoerd, aldaar in den kerker geworpen, en, zoo als men wil, met den vreesselijksten marteldood bedreigd geworden; het alles op de enkele beschuldiging, dat zij zich in eenen vrienden kring, zeer scherp over het gedrag van den voormaligen Prins-Regent zouden hebben uitgelaten. Alle vertoogen door de Britsche Gezanten deswegens ingeleverd, en alle pogingen, laatstelijk nog door den Engelschen Consul Generaal *Matthews* aangewend, om hunne vrijheid te verkrijgen, zijn vruchteloos geweest, ja met eene zekere minachting van de hand gewezen. Eenige voornamen Londensche kooplieden hebben zich deze zaak aangetrokken en den Minister van Buitenlandsche Zaken, laatsleden Zaturdag, opgewacht, ten einde de tusschenkomst van het Gouvernement, ten behoeve van deze Engelsche onderdanen, te verzoeken. Zijne Exc. heeft hun wel gelieven te verzekeren, dat er bij degenen, die thans het bestuur van zaken in Portugal uitoefenden, reeds herhaalde ernstige vertoogen tegen deze inbreuk op de tusschen dit land en Portugal bestaande tractaten, vruchteloos waren gedaan; maar dat er voort eenige dagen van het Bureau van Buitenlandsche Zaken eene mededeeling te Lissabon moest ontvangen zijn, welke hij vertrouwde dat krachtdadiger zoude hebben gewerkt en op dit oogenblik reeds aan de beide Heeren hunne vrijheid teruggegeven, daar men in die mededeeling aan het *defacto* bestaande Gouvernement van Portugal had te kennen gegeven, dat indien er niet oogenblikkelijk maatregelen genomen werden tot de onmiddelijke in vrijheid stelling der beide Personen, hetzelve zich voor te bereiden had op gevolgen van den ernstigsten aard, daar Zijner Majs. Gouvernement, wanneer de vrijheid en regten van Britsche onderdanen werden aangerand, zich niet zoude laten bespotten.

— Er loopen geruchten, die echter nadere bevestiging vereischen, dat er eindelijk een preliminair tractaat van vrede tusschen Brazilie en Buenos-Ayres zoude geteekend zijn.

— Volgens de brieven uit Lissabon zoude het nog wel eenigen tijd moeten loopen, eer dat de expeditie om Madeira te bedwingen, zoude kunnen onder zeil gaan.

De bevolking van Madeira bedraagt over de 120,000 zielen. De krijgsmagt bestaat uit één bataljon infanterie en een detachement artillerie, een bataljon vrijwilligers, en drie regementen militie soldaten, aangevoerd door den adel des eilands, en die eene vurige verknochtheid aan de regten van Don *Pedro* doen blijken.

Het eiland, hoewel vijf en veertig mijlen lang en dertig mijlen breed, is slechts op drie punten genaakbaar, welke, zoo wel als de stad Funchal door vestingwerken verdedigd worden. Indien dus het eiland van levensmiddelen voorzien ware, en een grooter aantal troepen bezat, zoude hetzelve zeer ligtelijk allen aanval kunnen afweeren.

Men voegt er bij, dat de troepen te Lissabon tot de expeditie tegen Madeira bestemd, daartoe den grootsten weerzin aan den dag legden, en slechts door de hoop op buit, door plundering van de Engelsche en andere kooplieden te maken, tot dezelve hadden kunnen worden overgehaald.

— De Heer *Dawson*, Parlementslid van wegen het Graafschap Durry, voormaals een hevig voorstander in Ierland van den uitsluitenden invloed der Protestanten, heeft den 12 dezer, in eene sedevenering verklaard, dat hem noodig voorkwam, om in ernst bedacht te zijn op de emancipatie der Iersche Katholijken. Deze verklaring maakte onvermijdelijk eenen grooten indruk, en werd verschillend beoordeeld, naar dat de onderscheidene oordeelvellers tot deze, of gene partij, of wel tot die weinige talrijke klasse van Staatslieden behoorden, welke, zonder vooringenomenheid, begrijpen, dat er voor den regtschapen man geene andere partij te kiezen valt, dan die van het algemeen welzijn, en dat de echte Staatkunde bestaat om hetzelve ongekunsteld, deugdelijk te zoeken met een voorzigtig wijzigend nageven aan het openbaar gevoelen en de geaardheid der omstandigheden. Men denke te eerder, dat de Hertog van *Wellington* dezelfde denkbeelden als de Heer *Dawson* koestert, om dat deze Heer Secretaris der Schatkamer is, aan welks hoofd zich de Hertog bevinde, en men wil, dat het verschil der gevoelens van zijn Landschap met dezer zaken met die van den Heer *Peel*, aanleiding zoude gegeven hebben tot het gerucht, dat laatstgemelde Minister zijn ontslag wilde nemen.

— Nopens het Russisch oorlogschip *Frere Champenoise*, aan welks boord zich de Admiraal *Ricord*, de

(*Het vervolg op den kant van deze blade.*)

(*Het vervolg op de volgende blade.*)

velhebber des leskaders bevindt, is nog geen berigt ingekomen; men maakt er zich te meer ongerust over, om dat men het voor de laatstemaal bespeurd heeft, bij eenen hevigen stormwind, noodseinen doende. Men hoopt evenwel nog altoos, dat het eene Fransche haven zal bereikt hebben. De Russische schepen te Plymouth binnengeloopen, zullen nog eenige dagen noodig hebben om hunne geledene schaden te herstellen.

— De Ministeriele dagbladen leveren geen spoor van ontevredenheid op over de voortdurende bezetting van Cadix door de Franschen, hoezeer Portugal thans geheel en al door ons ontruimd is.

— Ongeacht den vrij overvloedigen toevoer van allerlei granen op de markt van laatstleden Maandag, waren derzelver prijzen over het algemeen hooger; dit der tarwe 6 sch. per kwarter, omdat de in vrij grooter mate nieuw aangevoerde, door de veelvuldige regens slecht was.

— Gisteren bleven de 3 pCts. geconsolid. 87 en 1 vierde; de 5 pCts. Engelsche Russische 95 en 1 vierde; de 5 pCts. Portugeesche 52 en 1 half; de 5 pCts. Brazilliaansche 60 en 3 vierde; de 5 pCts. Buenos-Ayres 44; ditto Mexikaansche 39; ditto Columbiaansche 23 en 1 vierde; Grieksche 18ons 17ren 1 half; ditto Spaansche 10 en 1 vierde.

## FRANKRYK.

PARYS den 18 Augustus. Heden zijn de Kamer der Pairs en die der Gedeputeerden, ieder in den hare, vergaderd gewcest, om, na het arresteren van het Proces-verbaal der laatstvoorgaande vereeniging, de Koninklijke ordonnantie ter sluiting der zittingen te hooren, waarbij dezelve onmiddelijk, onder de vereenigingskreet van *Leve de Koning!* gescheiden zijn.

— *Den 20 Augustus.* De General *Maison* heeft vóór zijn vertrek aan de troepen der expeditie eene proclamatie gerigt, waarin hij hun meldt, geroepen te zijn om aan de verdrukking van een beroemd volk een einde te maken.

— Heden zijn de 5 pCts. ter Beurs gebleven 107 ft. 25 c., 3 pCts. 72 ft. 60 n. Bank-Actien 1870.

## NEDERLANDEN.

ENKHUIZEN den 18 Augustus. Heden is de nieuw gebouwde Schutsluis, aan welke in 1827 de eerste steen door den Heer Burgemeester *van der Willige* is gelegd, plegtstatig geopend, en heeft men het genoegen gehad, te ondervinden, dat zij volledig aan de verwachting beantwoordde.

's GRAVENHAGE den 18 Augustus. Heden morgen ten acht uren, zijn Hunne Majesteiten en H. K. H. Prinses *Marianne*, van hier naar het Loo vertrokken.

— De door Z. M. benoemde Commissie, om te beoordeelen de Schilderstukken, welke te Antwerpen naar den grooten prijs voor Rome dingen, heeft gisteren denzelven eenpartig toegewezen aan den Heer *A. Verschuuren* van Antwerpen, die een gevolge daarvan op 's Rijks kosten eene reis naar Italië zal doen, ten einde zich aldaar verder te bekwamen.

Door de Maatschappij tot aanmoediging der Schoone Kunsten, te Antwerpen, is op gisteren dag, onder anderen, de eerepryis voor het Landschap toegewezen aan onzen stadgenoot, den Heer *van den Dryf*.

Naar men verzekert, zal er op 's Konings verjaardag een Harmonie Concert in de huik van den Walvisch gegeven worden door 20 Muziekanten.

— Uit Smyrna wordt geschreven, dat de Heer *van der Loeff*, Kommandant van het Nederlandsch eskader in de Levant, in den nacht tusschen den 11 en 12 Julij, aan eene kwaadaardige koorts overleden.

LEYDEN den 24 Augustus. Alles vereenigt zich om de 56ste verjaardag van Z. M. den Koning der Nederlanden eenparig te vieren. Het karillon speelt, de nationale vlag wappert van de torenspitsen en openbare gebouwen, onderscheidene andere wapijen uit de vensterramen der voornaamste huizen, het krijgsmuzijk laat zich hooren, het garnizoen trekt in groot tenu naar de parade, en dezen avond zal de militaire kazerne schitterend geillumineerd zijn.

— De navolgende Heeren zijn, bij besluit van Zijne Majesteit van den 22 Julij dezes jaars, N°. 138, benoemd tot *Officieren* van de Schutterij dezer Stad.

TOT KAPITEINS:

De Heer *J. Scheltema, Jansz.*
" " *J. G. Chimaer van Oudendarp.*
" " *L. J. van der Burgh.*
" " Mr. *G. C. J.* Baron *van Massow.*
" " *J. W. M.* Baron *Collot d'Escury.*
" " *J. Hartevelt.*

TOT 1STE LUITENANTS:

De Heer *G. D. Willebrands.*
" " Mr. *F.* Baron *van Massow.*
" " Dr. *T. van Outeren.*
" " Mr. *J. N. van Puttkammer.*
" " Mr. *G. van der Mieden.*
" " *S. J. le Poole.*

TOT 2DE LUITENANTS:

De Heer Mr. *J. G. la Lau.*
" " Mr. *T. D. van Dam.*
" " Dr. *H. F. van Doeveren.*
" " Mr. *J. J. Nederburgh.*
" " Mr. *F. C. C. Tydeman.*
" " *C. M. Bronkhuyze.*
" " Mr. *J. J. van Halteren.*
" " Dr. *G. C. B. Suringar.*
" " *C. F. B. de Flortmont.*
" " *J. J. Krantz.*
" " *J. G. Schelus.*
" " *H. S. Coebergh.*

# MENGELINGEN.

## NOG IETS OVER ST. DOMINGO.

(*Vervolg en slot van het Mengelwerk van Maandag den* 18 *Augustus* 1828.)

In het derde boek begint de Heer *Métral* met te verzekeren, dat deze vrede voor de Fransche armée zeer gewenscht was. Reeds lang had het klimaat begonnen, met zijne schadelijke werkingen op de troepen uit te oefenen, en weldra werden dezelve gansch elijk daardoor aangetast. Eene ziekte, namelijk, die vreeselijker schijnt geweest te zijn dan de pest, verspreidde zich met eene noch door zorgvuldigheid noch door het aanwenden van geneeskundige hulp tegen te houden hevigheid, door de geheele land- armee en over de gansche vloot. De schrijver schildert met eene welsprekendheid, welke aan het beroemde tafereel herinnert, hetwelk *Thucydides*, van de pest die Athene eens verwoestte, gegeven heeft, de schrikbare symptomata dezer ziekte. Opmerkenswaardig is het om in de schrikkelijke beschrijving bijzonderheden te vinden van die ligtzinnigheid, welke aan het Fransche nationaal karakter zoo geheel eigendommelijk zijn. Toen de aansteking dezer pestziekte het hoogste toppunt bereikt had, gaven zich de Fransche officieren en soldaten over aan alle de dolle hartstogten, die andere door wetten en zeden beperkt zijn. Gehoorzaamheid en krijgtucht hielden geheel en al op. Sommige gaven zich over aan dronkenschap, andere aan het spel, nog andere aan teugellooze wellust; lustig en teugelloos wilden alle de weinige dagen van hun aanzijn nog genieten, onbekommerd of dit genot hun uiteinde des te gewisser, of toch ten minste des te spoediger en des te smertelijker teweeg brengen moest. Muzijk, dans, Bacchus-feesten, onmatige vreugdebetooningen, was de weerklank dien men overal hoorde, tusschen het gekerm en gejammer der zieken en stervenden.

Wat in deze schrikwekkende beschrijving nog eenige afwisseling geeft, is de schildering der levenswijze van *Madame Leclerc*, zuster des eersten Consuls; wij laten hier de eigen woorden des schrijvers volgen:

„ Pauline *n'abandonnait point ses moeurs voluptueuses,*
„ *dans le sein de cette grande calamité; pour respirer*
„ *un air moins infecté par la maladie, elle habitait une*
„ *maison de Campagne, sur le penchant d'une colline*
„ *riante, qui dominait la mer; elle y vivait dans le luxe,*
„ *la mollesse et le plaisir, elle voyait mourir autour d'elle*
„ *des Officiers, des Capitaines dont elle avait reçu les*
„ *hommages. Mais elle éloignait avec soin tout chagrin*
„ *de son ame, par des images douces et tendres. Tantot*
„ *elle se faisait porter en Palanquin comme une reine;*
„ *dans les sites les plus beaux. Là, elle demeurait des*
„ *heures entières a contempler le spectacle de la mer,*
„ *et ses rivages délicieux; tantôt elle s'enfonçait dans*
„ *des bocages odoriférans; tantôt elle allait sur cette*
„ *même mer, faire de promenades où elle se faisait ac-*
„ *compagner par des courtisans, des bouffons et des musi-*
„ *ciens, comme pour figurer* Venus, *sortant de l'onde.*
„ *Mais ce qu'il y eut de plus remarquable, c'est qu'elle*
„ *s'appliquait à braver la maladie par des fêtes, ou elle*
„ *appellait sur ses pas, la danse, la musique, le plaisir,*
„ *et la volupté; mais autour de ces fêtes, et dans ces*
„ *fêtes, la mort promenait ses torches funestes. Les*
„ *bals, qu'elle ne discontinua pas à donner, ne furent*
„ *plus qu'un rendez-vous du cercueil. La veille ou dans*
„ *sait, le lendemain on mourait. Mais comme une autre*
„ *Cléopatre, elle transformait avec un air magique, ces*
„ *images funestes, en images voluptueuses. Ce sont nos*
„ *derniers momens, disait-elle, passons les dans la joie;*
„ *la danse, les divertissemens.*"

Deze schrikkelijke krankte (waarvan *Gilbert*, *Médecin de l'Armée de l'expédition* eene uitvoerige beschrijving in het licht gegeven heeft) kostte aan de Franschen 14 Generaals en bijna alle Officieren van hunnen Generaal-Staf, 1500 land- en zee-Officieren, 20,000 soldaten, 9000 en 3000 Franschen, die in het gevolg der armée, of als handelslieden naar St. Domingo gekomen waren; 700 Fransche veld-Artzen waren onder de gestorvenen. Bij al deze omstandigheden hielden zich de Zwarten, die met zoo weinig moeite de Fransche armée in dezen schrikkelijken toestand hadden kunnen vernietigen, niet alleen rustig, maar bewaakten zelfs de oorlogschepen en vaste plaatsen, aan de zieken bewezen zij alle mogelijke hulp. De vrouwen der Zwarten verpleegden de kranken in de hospitalen met ongelooflijke zorgvuldigheid.

De Heer *Métral* verzekert, dat zeer veel officieren en soldaten, hunne herstelling te danken hadden aan het gebruik van middelen, welke de zwarte vrouwen uit Afrika medegebragt hadden, en die zij tegen den raad en den wil der Europische Geneesheeren, met het beste gevolg gebruikt hebben. De Zwarten hadden geen denkbeeld dat de Franschen de zoo heilig aan hun gedane beloften en verzekeringen konden verbreken! Maar *Bonaparte* begreep het anders. Naauwelijks had hij den met *Toussaint* gesloten vrede en de in het leger uitgebarsten ziekte vernomen, of hij was bedacht om dien vrede te breken, en het geleden verlies, door versterkingen, welke hij naar St. Domingo zenden wilde, te herstellen. Hij geloofde alles gewonnen te hebben, wanneer het hem gelukken mogt om zich van den persoon van *Toussaint* meester te maken. *Leclerc* wist dezen, onder voorwendsel, naar de Kaapstad te doen komen; op zijne reis derwaarts werd hij in arrest genomen, en als gevangene naar Frankrijk gezonden, alwaar hij zijn leven als zoodanig in het fort *de Tous* eindigde. Hoezeer *Bonaparte* op het eiland St. Helena, volgens *O. Meara's* verzekering, toen er van *Toussaint's* dood gesproken werd, uitriep: „ *Je n'avais pas d'intérêt* „ *à faire mourir un misérable nègre!*" Zoo laten echter de, door *Métral* in het voorliggend werk vermelde daadzaken, geenen twijfel overig, dat *Toussaint* zijnen natuurlijken dood niet gestorven is. *Leclerc* zocht, door middel eener proclamatie, zijn gehouden gedrag jegens *Toussaint*, met het voorwendsel van een door hem gesmeed verraad (hetwelk een bloot verzinsel was) te regtvaardigen. Deze fabel was te lomp bedacht, dan dat zij geloof kon vinden. De wegvoering van *Toussaint* was intusschen het teeken tot een opstand onder de Zwarten, die zich weldra op onderscheiden punten verbreidden en aan de verzwakte Fransche krijgsbenden dood en verderf dreigden. Welden werd *Christophe* de aanvoerder der Zwarten. *Leclerc*, die zich met het overschot zijner krijgsbenden ingesloten vond, stierf den 1 November 1802, door zorgen en verdriet afgemarteld. *Pauline* troostte zich spoedig over het verlies haars echtgenoots, terwijl zij den schoonsten der Fransche Generaals, *Humbert*, tot haren begeleider naar Frankrijk uitzocht.

In het vierde Boek, berigt ons de schrijver, dat *Rochambeau* aan *Leclerc* in het bevelhebberschap opvolgde; hij was kundiger krijgsman, dan zijn voorganger, maar had zeer bedorven zeden en was schrikkelijk wreed. Met de versterkingen, welke *Bonaparte* hem toezond, gelukte het hem, de Zwarten terug te drijven en eenige steden en plaatsen onder zijne gehoorzaamheid terug te brengen, hij geloofde door een schrikbewind den opstand te zullen dempen. Zijne wreedheden tegen de Zwarten, die in zijne handen vielen, gaan verre weg te boven, die zelfs, welke *Alva* eens in Nederland begaan heeft. Maar zijne lijwze van doen wekte de Zwarten nog steeds meer tot wraak en opstand. Over het geheele eiland liepen zij te wapen, en hoofzaaklen zij de Franschen om zich binnen eenige steden aan de kusten terug te trekken. Inmiddels was de oorlog tusschen Engeland en Frankrijk weder uitgebarsten. *Rochambeau* kon nu op geene hulp uit Frankrijk meer rekenen. De Engelschen blokkeerden hem ter zee, en verschaften bijstand aan de Zwarten; hij werd gedwongen om met het overschot der weleer zoo sterke en trotsche Fransche armée het eiland, met uitzondering der stad en het district van St. Domingo te ruimen, maar alleen om als krijgsgevangen in Engelsche handen te vallen. In de Engelsche gevangenissen smachtten die Fransche krijgslieden (die in Duitschland, Italie, en Egipte zoo vele overwinningen bevochten hadden) van November 1803 tot 1814. Slechts weinigen hadden het geluk gehad, om bij hunnen aftogt van St. Domingo, de waakzaamheid der Engelsche schepen te ontkomen. — Toen *Toussaint* op eene zoo onregtvaardige wijze, op St. Domingo, in de gevangenis geworpen werd, zeide hij, als in eenen profetischen geest: *En me renversant on n'a seulement abattu le tronc de l'Abre de la liberté des noirs, mais il repoussera parceque les racines sont nombreuses et profondes.*" En toen hij aan boord gebragt werd van het schip, dat hem naar Frankrijk overbrengen moest, zijn laatsten blik op het eiland vestigende, riep hij uit: „ *Je serai vengé par la justice du Ciel.*"

---

## WILLEM TELL

### GRONDLEGGER DER ZWITSERSCHE VRIJHEID.

Vijf en twintig jaren geleden, geloofde men alles wat onder den naam van *Vrijheid* maar ingang en toejuiching beloofde; heden is het mode om niets van dit alles te gelooven. Veertig jaren geleden, vertoonde men op den Haagschen Schouwburg *Guillaume Tell*,

(*Het vervolg op de kant van deze blaadz.*)

zoodanig te bewijfelen, en dus te ontkennen dat *Tell* den Landvoogd doorschoot, en uitsdien zijn vaderland van dwingelandij verloste, en dus de geheele geschiedenis van den appel en het zoontje van *Tell* korraf voor een verzinsel verklaarden. Eindelijk dat het geheele gevat van *Tell*, voor niets anders te houden zij, dan voor eene Deensche fabel, welke, wat de omstandigheden betreft, al vrij veel overeenkomst had met het gedrag van *Tell*. Het verhaal of die fabel luidt dus: *Herald*, Koning van Denemarken, beval in 965 aan *Tokko*, eenen beroemden boogschieter, om eenen appel van het hoofd van eenen zijner kinderen af te schieten, die gelukkig volbragt. *Walter* te schieten, hetgeen hij gelukkig volbragt, maar ook strake den wreeden Landvoogd doorschoot, en dus grondlegger werd van Zwitserlands vrijheid en onafhankelijkheid. De inhoud van *Willem Tell* is in geh. *Nouvelles* van *Florian* gelezen heeft en zijn verhaal van dien stichter der Zwitsersche Vrijheid bewonderd heeft, zal ook geloovenskunnen, dat men het aanwezen van dien beroemden held hebbe kunnen betwijfelen. En echter is dit het geval geweest. Zoo als wij duidelijk zien zullen.

Geen lezer is zoo wanig bekend met de geschiedenis of hij weet, dat, volgens een overoud verhaal, *Tell* gewelgerd heeft, om aan den hoed- dien de Gouverneur *Gesler* op eenen staak had doen plaatsen, hulde te bewijzen, en dat de Landvoogd hem daarom veroordeelde, om een appel van het hoofd van zijn zoontje te schieten, hetgeen hij gelukkig volbragt, maar ook strake den wreeden Landvoogd doorschoot, en dus grondlegger werd van Zwitserlands vrijheid en onafhankelijkheid. De inhoud van *Willem Tell* is in geh. en eenige opvoerzuchtige toeschouwers, juichten onmatig deze regels toe.

*Gessler* (de Akent, het wassen der infame *Collot d'Herbois*, die malerhand bid voor het Tribunal Revolutionnaire geweest is, maskeer van *les Princes*.)

*Gessler ne connait pas l'univers des Princes!*
*Le Prince ne voit rien, c'est là le sort des Princes!*

*Willem Tell*, de grondlegger der Zwitsersche Vrijheid en Onafhankelijkheid, is een hersenschimmig wezen, die men heeft nooit bestaan, en alles wat men van hem verhaalt, is even onwaar als de verhalen die *Homerus*, nopens *Ulysses*, in dichtmaat gesteld heeft, of liever gezegd word, gesteld te hebben, want *Homerus* is ook al een hersenbeeld. Maar evenwel hoort niemand den naam van *Tell* noemen, geene vrouw zelfs, die de

de geheele geschiedenis van *Tell*, ook als eene fabel, van de eerste afgeleid, beschouwd werd; dit boekske verontwaardigde en vertoornde *Tell's* landgenooten zoodanig, dat zij hetzelve openlijk door beuls handen lieten verbranden.

**Nu** is er te Delft bij de Weduwe *Allart* een Werkje over dit Geschiedkundig Onderwerp uitgekomen, onder dezen titel: Guillaume Tell, *et la Revolution* 1307, *ou Histoire des trois premirs Cantons, jusqu'au Traité de Bruunen* 1315, *et la refutation de la fameuse brochure* Guillaume Tell, *Fable Danoise* (*répétée dans cet ouvrage*). *Par* J. J. Hisely, *Docteur en Philosophie et Belles Lettres, à Delft, chez la veuve* J. Allart, 279 p., gr. 8vo. Van dit werkje vindt men een goed verslag in het XIde stukje van het *Magazijn van wetenschap, kunst en smaak*, voor 1828; bij *G. van Dyk*, te Amsterdam, 1 bl. 451 en volgende.

De Heer *Hisely* verdedigt de geschiedkundige waarheid en den roem van den nooit volprezen *Willem Tell*, en hij toont met overtuigende redenen aan, dat er een *Tell* heeft bestaan, en dat voorts alles zoodanig is voorgevallen, als verhaald wordt, en hij wederlegt den opgenoemden schrijver der *Deensche fabel*, op eene wijze, welke weinig of geen' twijfel meer overig laat.

De Hoogleeraar *Heeren* heeft dit werkje ook gelezen, en is met hetzelve hoogst te vreden, en die tevredenheid heeft hij op bl. 934 en volgende der *Göttingische Gelehrte Anzeigen van* 12 *Junij No.* 94, op de volgende wijze uitgedrukt:

„De vervaardiger van dit stuk, een jonge Zwitser, die echter in Holland sedert langen tijd inheemsch geworden is, heeft reeds in zijne Doctorale Dissertatie *de Gulielmo Tell*, *Groningae* 1824, dit onderwerp behandeld; hetwelk alhier uitvoeriger en met daartoe betrekking hebbende geschriften verrijkt, bewerkstelligd is." De aanleiding gaf het bekende werkje eens ongenoemden (de Zwitsersche Predikant Treudenberger) *Guillaume Tell*, *Fable Danoise*, *Bern* 1760, welke in Zwitzerland openlijk verbrand werd, en welk (schotschrift) die Predikant dufde staande houden, dat het verhaal van *Tell* uit een gelijksoortig vertelseltje in de oude Deensche geschiedenis bij Saxo Grammaticus gestolen was. Zeker was het verbranden eene schrikbarende manier van wederleggen; intusschen ontbrak het ook niet aan beantwoordingen, onder welke de geschriften van *von Balthazar* en van *G. E. Haller*, zich voordeelig kenmerkten, nog voor dat *J. von Müller* (die de naam van den grootsten geschiedkundigen in vele opzigten verdiend, en in sommige opzigten geusurpeerd bezit), in zijne *Schweizergeschichte*, daarvan gesproken heeft. Maar het boek van den Heer Doctor *Hisely*, behelst meer dan de enkele wederlegging. Voorcerst geeft hij een overzigt van den toestand van de geschiedenis der drie kleine staten of kantons, vóór de vrijwording. Hierop volgt het verhaal van *Willem Tell*, dan wordt de reeds zelden verkrijgbaar geworden Brochure, nopens de *Fable Danoise*, geheel en al afgedrukt, en hierop volgt onmiddelijk de wederlegging, bij welke nog de beide verdedigingen van *Tell* door de Heer *von Balthazar* en van *Halle* volgen. Zeer goede aanteekeningen tot verdediging besluiten dit boek. Men ziet alzoo, dat men hier alles datgeene te zamen heeft wat tot de beoordeeling van het onderwerp vereischt wordt, en reeds dit zal men als eene letterkundige winst beschouwen.

Wat de zaak zelve betreft, zoo is het niet tegen te spreken, dat de vertellingen, nopens *W. Tell* in zoo verre het mijthische kenmerk dragen, als wel alle verhalen welke in den mond des volks een geruimen tijd lang van Vader op Zoon overgingen voor dat zij nog *in geschrifte* gebragt werden, dat is, dat de ware stof, welke aan die verhalen ten grondslage legt, door bijvoegselen en ontwikkelingen verfraaid wordt. Maar wij achten het onnoodig aan te merken, dat zulks aan de waarheid der hoofdzaak geen afbreuk doet. Al was ook de geheele geschiedenis van den afgeschoten appel van het hoofd des zoons een verdichtsel, dan bleef daarom *W. Tell* niet te min een historische persoon, maar ook een van de hoofdaanleggers der Zwitsersche Vrijheid. De Schrijver der *Fable Danoise* gebruikte het (*nietige*) hoofdbewijs dat men het eerste verhaal van *W. Tell* eerst 200 jaren na de gebeurtenis bij de Annalisten geboekt vindt. Het is dubbel belangrijk, dit oordeel van den Hoogleeraar *Heeren* in deszelfs geheel na te lezen, daar het ongemeen geschikt is om aan de redelooze twijfelzucht, in welke zoo velen hunnen roem zoeken, punt en perk te stellen.

---

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatsten zijn in Texel binnengekomen H. K. Ruijl, van Suriname, J. J. Barr, van Curaçao, en St. Thomas, N. Barfield, van Londen, G. Bird, van Ipswich, G. G. Snelman, van Gamlecarleby, H. B. Elleges, A. Boekman en L. F. Holst, van Dramme, D. Dood, van Nerva, P. Pietersen, van Fredricia en J. Jewst, van Archangel.

Uitgezeild J. Hogg, naar Hull, J. Jenssen, M. C. Landgaard en E. F. Lorentzen, naar Dramme, H. van Veen, naar de Oostzee, J. B. Oortjes, op avontuur, en D. J. L. Holst, naar Holmstrand.

In het Vlie binnen A. Plug, G. van der Borde, H. H. de Weert en C. van der Mensele, van Peterburg, H. R. Hanssen en H. R. Valentensen, van Berge, P. Otto, van Dantzig, T. Pauk, van Aalburg, D. K. de Groot en B. Heerenfons, van Christiansand, en O. Holst, van Holmstrand.

Uitgezeild P. Abers, naar Petersburg, T. Manldon, naar Londen, E. Y. Post, naar Elseneur, J. Larsen, naar Dramme, M. de Boer, naar Ostrisoer, B. J. Bakker, naar Christiansand, T. Wybes en P. E. Vos, op avontuur.

Te Terschelling binnen C. J. Ebeling, van Koningsbergen.

Uitgezeild C. Hansen, naar de Eider.

Kapt. Berd bovengemeld berigt, den 19 dezer gezien te hebben een Nederlandsche brik met witte nommer N°. 79, en op den 21 Aug. bij Beverzier een Nederlandsche brik met de vlag van het College Zeemanshoop N°. 9, zijnde W. Bloem, Kapt. J. N. Stein, van Dantzig, te Amsterdam gearriveerd, heeft den 10 Augustus op 55° breedte, 4° 30' Oosterlengte van Greenwich, zien kenteren eene gekoperde waarschijnlijk Engelsche of Amerikaansche brik, in ballast, hebbende weinig zeilen bij, door het slechte weêr was het onmogelijk het volk te redden.

Kapt. P. S. Matten, van Surinamen, in Texel binnen, heeft den 17 Augustus op de hoogte van Portland gesprahld het schip *Artur Johannes*, Kapt. H. van Wyk, van Amsterdam naar Oleron, en op de hoogte van Wight, het schip *de Snelheid*, Kapt. A. van der Lihde, van Rotterdam naar Smirna; alsmede eene hoeker van Rotterdam, maar onbekend, aan welks boord alles wel was.

Het schip *Francis*, Kapt. N. B. Palmer, van Virginie naar Rotterdam, laatst van Falmouth, is den 16den, arriveerd, heeft den 10 Augustus op 55° breedte, 4° 30' Oosterlengte van Greenwich, zien kenteren eene gekoperde waarschijnlijk Engelsche of Amerikaansche brik, in ballast, hebbende weinig zeilen bij, door het slechte weêr was het onmogelijk het volk te redden.

Kapt. P. S. Matten, van Surinamen, in Texel binnen, heeft den 17 Augustus op de hoogte van Portland gesprahld het schip *Artur Johannes*, Kapt. H. van Wyk, van Amsterdam naar Oleron, en op de hoogte van Wight, het schip *de Snelheid*, Kapt. A. van der Lihde, van Rotterdam naar Smirna; alsmede eene hoeker van Rotterdam, maar onbekend, aan welks boord alles wel was.

Het schip *Francis*, Kapt. N. B. Palmer, van Virginie naar Rotterdam, laatst van Falmouth, is den 16den, en de schepen *the Motion*, Kapt. L. Sistave, van Hamburg naar New-Orleans, en *Benafide*, Kapt. M. B. Jespersen, van Riga, den 18 Augustus te Douvres binnengeloopen; het eerste heb schade aan de zeilen.

Aarrivementen: Te Batrik Kapt. J. K. de Vries, en te Corunha J. Meyer, beide van Amsterdam; te Havre F. Joelland, van Amst., Kapt. Meryez, van Ostende; te Newhaven P. J. de Boer, van Rot.; te Ramsgate Kapt. Ackx, van Oirende; te Gravesend G. Ulrich, van Gent, J. Heath, J. C. Lorentzen, J. Ladd, en J. Plug, van Rotterdam, J. Finch, A. Galloway, en W. Nazeby, van Harlingen, O. Smith, van Pannerend, H. J. Bruns, van Amsterdam, A. L. Boomgaard, van Dordrecht, J. A. Buntenteyer, T. Mooy en W. Locker, van Utrecht, Kapt. Nikof, Strankke en Knight van Ostende.

---

BROODZETTING

Voor de Stad *Leyden*,

*Ingaande Maandag, den* 25 *Augustus* 1828.

Maximum van den prijs, waar *niet boven*, maar *wel onder* zal mogen worden verkocht, ingevolge Koninklijke besluiten, van den 25 Januarij 1826, (*Staatsblad* N°. 5) en van den 20 April 1828 N°. 2, (*Provinciaal blad* N°. 45.)

Het *Roggebrood* van een pond vier oncen, *Nederlandsch gewigt*, van zuivere Rogge gebakken, op . . . . . 15½ cents.

Het *Tarwebrood*, *beste soort*, van zeven oncen, op . . . . . 19 —

Het *Franschbrood* van zes oncen vijf looden, op . . . . . 19 —

Het *Huisbakkenbrood* van zeven oncen, op . . . . . 18 —

Het *minste soort* of zoogenaamde krop uit de zak, op . . . . . 14 —

Alles gebakken overeenkomstig art. 9 en het gealteerde 10de art. van het Reglement op de Broodbakkersnering, in dato 3 Mei 1819.

*Leyden* den 21 Augustus 1828.

*Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden,*

J. G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

P. A. DE PUL.

---

*** Mijne geliefde Echtgenoote DINA FREDERIKA VAN GASTEL, beviel heden zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER.

LEYDEN 23 Augustus 1828.

J. H. KARPESTEYN.

---

*** Getrouwd:

Mr. HENDRIK VALERIUS VAN WESELE SCHOLTEN

EN

JOSINA PETRONELLA SWART.

LEYDEN 21 Augustus 1828.

---

*** Heden overleed, na eene langdurige ziekte, mijne waarde Zuster ELIZABETH JOHANNA DROEZE, Wed. JAKOB HAGEN.

LEYDEN den 19 Augustus 1828.

J. J. DROEZE.

NB. Uiterlijke teekenen van rouw worden niet aangenomen.

---

*** Heden overleed alhier tot onze bittere droefheid, in den ouderdom van ruim één en zeventig jaren, onze waarde Vader en behuwd-Vader JAN VAN DOREMAALEN, na eene kortstondige doch hevige ziekte van slechts acht dagen; voorzien geweest zijnde van de *H. H. Sacramenten van onze Moeder de Heilige Kerk.*

LEYDEN, 22 Augustus 1828.

E. H. VAN DOREMAALEN, mede uit naam mijner *Broeders* en *Zusters*.

---

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN,

*Amsterdam den 22sten Augustus* 1828.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Holland, | Werkelijke Schuld | 2½ pCt. | 55 |
| | Rest. Uitgeseide ditto | | 3 |
| | Kans Billieten | | 18¾ |
| | Stellen van uitgeloten ditto | | 10 |
| | Amortisatie Syndic. | 4½ pCt. | 99½ |
| | Domein Loterijen | 2½ » | 55 |
| | Handel-Maatschappij | 4½ » | |
| Frankrijk, | Inschrijving Groote | 5 » | 103 |
| | Ditto op ditto | 2½ » | 73 |
| Pruissen, | Obl. Neg. Londen | 6 » | |
| | ditto in Londen van 1822 | | |
| Rusland, | bij *Hope en Comp.* | 5 » | 109¾ |
| | Inss. op 't Groot-b. | 6 » | 55½ |
| Spanje, | Obl. bij *Hope en Comp.* | 5½ pCt. | 20 |
| | Nieuwe geldl. van 1822 | » | 8½ |
| Oostenr. | Obl. bij *Aulen Comp.* | 5 » | 83¾ |
| | ditto | 4 » | 68½ |
| | Certificaten | 2½ » | 45 |
| | Neg. Metaliek | 5 » | 91 |
| | Ditto Bank-Actien | » | 1298 |

ERRATUM. In onze vorige staat in het artikel uit de Moniteur: *niet* zonder handteekening; leest: *zonder handteekening*.

---

*** VERKOOPING *in de Stads Bank van Leening* te Leyden, op Dingsdag den 16 September 1828, des morgens ten 10 ure precies, van VERSTANE PANDEN, als van: Juweelen, Goud-, Zilver en Horologien, bekend in de maand Januarij 1827, en van Wollen-, Linnen- en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, bekend in de maand Mei 1827.

Voorts dient tot narigt der belanghebbenden, dat alle de voorschreven Panden, welke daags te voren, des voormiddags van 10 tot 's namiddags ten 2 uren, voor een ieder te zien zijn, niet later zullen kunnen worden gelost of afgedaan dan uiterlijk op Zaturdag den 6 September 1828.

*Zegt het voort.*

*** *Het Algemeen Kantoor van Administratie* te AMSTERDAM, onder directie van STADNITSKI en VAN HEUKELOM (c. s.) adverteert, dat de COUPONS van door hetzelve uitgegevene CERTIFICATEN van Russische Fondsen, verschenen 1/13 Julij 1828, van heden af zullen worden betaald ten Kantore van den Ontvang- en Betaalkas, als: van de 6 pCts. in Assignatien, groot Rs. 30 met *f* 15. 39 Cents, Vijftien Gulden Negen en Dertig Cents; idem 6 pCts. in Zilver, groot Rs. 15 met *f* 28. 66 Cents, Acht en Twintig Gulden Vijf en Vijftig Cents.

*** Men verlangt binnen de Stad Leyden, voor het aanstaande Akademie-jaar, twee *zeer fijne* VERTREKKEN te HUUR, geschikt tot het geven der *Akademische-lessen*. Adres bij M. FRANCHIMON, Mr. *Timmerman* op de Papegragt, en J. LABREE, Mr. *Timmerman* op den Ouden Rhijn, te Leyden voornoemd.

*** Men verlangt binnen de Stad Leyden op een goede Stand, bij burger lieden, voor een Heer te HUUR twee à drie gemeubileerde KAMERS. Adres bij KOELHOF, Mr. *Wagenmaker*, in het Noordeinde te Leyden voornoemd.

*** TE HUUR, op een goeden Stand te Leyden, twee behangen en gemeubileerde KAMERS, voorzien van alle gemakken. Adres bij Mejufvrouw H. H. SCHREUDER, op de Botermarkt te Leyden voornoemd. Brieven FRANCO.

*** JOH. DE VOGEL, Mr. *Boekdrukker*, Egelantiersgracht, tusschen de Prinsegracht en eerste Brug, N°. te Amsterdam, bereid en verkoopt: Blanke taaije KONST- of STAND-OLIE, voor alle Schilders, welke eene fraaije glans geeft, bestaanbaar is tegen de lucht, schielijk hard opdroogt; ook zuiver dikke en duhne gebrande LIJN-OLIE, voor Boek- en Konstplaatdrukkers; alsmede bereide oude Hollandsche Boekdrukkers INKT, overtreffende zoo in deugd als in duurzaamheid de Fransche Druk-Inkt; alles zeer civiel van prijzen. Bij bovengemelde is te bevragen een BOEKDRUK-PERS, eenige IJzere RAMEN en andere GEREEDSCHAPPEN, enz. Brieven FRANCO.

---

Te Leijden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.